

Over het zwijgen van God

Voorbeelden van Gods zwijgen in het Oude Testament

Vele gelovigen zullen wel eens of meerdere keren geconfronteerd zijn geweest met het zwijgen van God. Soms zwijgt God, soms blijft het gewoon stil. Dat is knap lastig, en wat moet je ermee? Ik beweer niet de antwoorden te hebben, maar wil slechts enkele verkennende stappen zetten. Het kan misleidend werken wanneer we bijbelse geschiedenissen of de levensloop van mensen lezen in het Oude Testament, zonder daarbij te letten op de aangegeven leeftijden. We lezen het verhaal door en alles lijkt mooi op elkaar te volgen. Maar is dat ook zo? Want we moeten er rekening mee houden dat er vaak niets of bitter weinig gezegd wordt over heel wat jaren.

Zo kende Abraham verschillende perioden in zijn leven waarin God zweeg. God had tot Abraham gesproken in Mesopotamië (Gen. 12:1-3; Hand. 7:2-3). Daarop vertrok Abraham, onder invloed van zijn vader Terach (Gen. 11:31). Hij strandde echter in Haran, nog niet halverwege (Gen. 11:31; Hand. 7:4). Pas na de dood van zijn vader trok Abraham verder naar het land Kanaän. Pas wanneer hij daar aangekomen is, verschijnt de HERE opnieuw aan hem (Gen. 12:7). Vele jaren zaten daartussen, een exacte berekening is niet mogelijk. Daarna volgen er enkele ontmoetingen tussen God en Abraham. Echter, een volgende stilte, van maar liefst dertien jaar, vinden we na de geboorte van Ismaël. Abraham was zesentachtig jaar oud toen Ismaël geboren werd (Gen. 16:16). Pas toen Abraham negennegentig jaar oud was, verscheen de HERE opnieuw aan hem (Gen. 17:1).

Een ander voorbeeld vinden we bij Isaak en Rebekka. Ze trouwden toen Isaak veertig jaar oud was (Gen. 25:20). Er bleken geen kinderen te komen, hoewel dat voor Isaak en Rebekka ongetwijfeld een van hun voornaamste wensen was. Daarom bad Isaak voor Rebekka, de HERE liet zich verbidden en zij werd zwanger (vs. 21). We lezen dit zomaar in een enkel vers, terwijl hier een periode van twintig jaar overheen gaat. Zijn zonen, Jakob en Esau, werden immers pas geboren toen Isaak zestig jaar oud was (vs. 26). Al die tijd gaf God geen antwoord, maar zweeg.

Er zijn nog meer voorbeelden uit het Oude Testament aan te halen. Zo zijn er de vierhonderd en dertig jaar dat de nakomelingen van de aartsvaders in Egypte

waren (Gen. 12:41)? Ook zij kenden de beloften, maar die leken maar niet vervuld te worden. Wat moeten we met al die keren in het boek Richteren dat er tijden (jaren) van stilte van Gods zijde waren? Ook de psalmdichters David (Ps. 10:1; 13:2; 28:1) en Asaf (Ps. 83:1) spreken over het zwijgen van God. En hoe zat het met de vierhonderd jaar tussen het Oude en het Nieuwe Testament zonder profeten, terwijl ook toen verlangend werd uitgezien naar de Messias? Maar God zweeg.

Voorbeelden van Gods zwijgen in het Nieuwe Testament

Ook in het Nieuwe Testament komen we perioden tegen dat God zwijgt. Paulus zelf moet zeggen dat hij en zijn medewerkers soms om raad verlegen waren of geen uitweg zagen (2 Kor. 4:8). Dat impliceert dat God kennelijk niet altijd meteen antwoordde. De apostel was soms onrustig, zelfs met een geopende deur van de Heer; en God antwoordde niet meteen (2 Kor. 2:12-13). Ook werd hij wel eens gehinderd in zijn bedoelingen om ergens het evangelie te verkondigen, terwijl hij niet wist waarom en zonder dat God hem dat meteen duidelijk maakte (Hand. 16:6-9).

Antwoorden en verklaringen

Wat zouden we toch graag antwoorden willen geven en verklaringen formuleren om de redenen van Gods zwijgen te achterhalen, om de wegen van God bloot te leggen, om het handelen van God te begrijpen. En bij sommige van de aangegeven voorbeelden kunnen we dat misschien ook wel. Maar soms is het verstandiger om te zwijgen. We zouden ons wel eens ernstig kunnen vergissen, zoals de drie vrienden van Job. Ons eigen denken over God, hoe Hij is en hoe Hij handelt, zou immers het antwoord bepalen dat we proberen te geven, zoals dat bij hen het geval was. Echter: 'Want mijn gedachten zijn niet uw gedachten en uw wegen zijn niet mijn wegen, luidt het woord des Heren. Want zoals de hemelen hoger zijn dan de aarde, zo zijn mijn wegen hoger dan uw wegen en mijn gedachten dan uw gedachten' (Jes. 55:8-9). Uiterste voorzichtigheid is dus geboden.

Voor de bijbelse voorbeelden zouden we ons, na ernstig schriftonderzoek, nog aan enige duiding kunnen wagen. We willen er immers uit leren. Maar wat wanneer wijzelf of mensen uit onze directe omgeving geconfronteerd worden met het zwijgen van God? Dan doen we er vaak het verstandigst aan om traag en voorzichtig te zijn bij het aanwijzen van oorzaken of het trekken van conclusies. Het is verleidelijk om een bijbels voorbeeld toe te passen op een actuele situatie, met mogelijke foute conclusies tot gevolg. Het is nederig om te beseffen en te aanvaarden dat Gods denken en handelen, ook in zijn zwijgen, hoger is dan dat van ons. Het is wijsheid om toe te geven dat we God niet altijd begrijpen. Het is verstandig om zelf niet te snel te zijn om te spreken, of gewoon te zwijgen.

Enkele voorzichtige adviezen

Gods zwijgen kan voorkomen in diverse situaties. Deze adviezen zijn dan ook niet altijd nuttig voor elke situatie:

– Onderzoek of er in uw leven een oorzaak te vinden is voor Gods zwijgen (vgl. Klaagl. 3:40), zoals wellicht bij Abraham het geval was nadat hij gestrand was in Haran of nadat hij tot Hagar gegaan was. Soms blijft God stil, opdat wij weer naar Hem zouden verlangen en Hem zouden zoeken (vgl. Hos. 5:15).

– Denk niet dat God niet met u verder wil, het tegendeel blijkt immers in al de geciteerde gevallen. Maar op Gods tijd, want soms zijn we nog niet klaar voor het werk dat Hij ons te doen wil geven en moeten we eerst nog verder gevormd en gevoed worden.

– Weet en geloof dat God het beste met u voorheeft, Hij houdt van u. God is wijs in al zijn doen, en ook in al zijn laten. Hij beveelt zijn engelen om ons te behoeden op onze wegen (Ps. 91:11), zij worden uitgezonden ten dienste van hen die het heil zullen beërven (Hebr. 1:14). Dat betekent niet dat u geen moeilijkheden of problemen kunt hebben, dat u geen verdriet zult kennen of er voor u geen vervolging kan zijn. Het betekent dat God zijn oog heeft op ons leven.

– Blijf volharden in het bidden, zoals Isaak. We mogen God blijven vragen om ons duidelijkheid te geven (vgl. Ps. 25:4). Het zou immers ook kunnen dat Hij wel spreekt, maar dat wij zijn stem niet verstaan, zoals dat bij de jonge Samuël het geval was (1 Sam. 3). Aanvaard echter ook dat God soms geen duidelijkheid geeft. Een goede vriend van mij is ontslapen op dertigjarige leeftijd, terwijl hij ijverig was voor God. Velen hebben zich afgevraagd: waarom? Maar er is geen antwoord.

– Soms geeft God geen antwoord, omdat we het antwoord wel weten. We moeten alleen de Bijbel lezen

en gehoorzamen aan wat erin staat. ‘Uw woord is een lamp voor mijn voet en een licht op mijn pad’ (Ps. 119:105). De Bijbel onderwijst ons. De voorbeelden en de principes in Gods Woord zijn in veel gevallen voldoende om het antwoord te kennen. Een eenvoudig voorbeeld: we moeten God niet vragen of iemand een geschikte huwelijkspartner is als die persoon geen gelovige is. De Bijbel geeft ons het antwoord daarop. In sommige situaties verwacht Hij dat wij zelf weten wat wij moeten doen, doordat wij Hem en zijn Woord kennen.

– Trek geen overhaaste conclusies, alsof Gods zwijgen altijd meteen ook een antwoord is. We kunnen God niet voor het blok zetten door te stellen: ‘Heer, als U nu niet antwoordt, dan...’, en dat daarna dan uitspelen tegen God. God hoeft Zich niet tegenover ons te verantwoorden. We moeten ook leren dat God ons niet bij elke stap een wegwijzer zal geven. Toen mijn kinderen amper konden lopen hield ik steeds hun handje vast, nu niet meer. Hij behandelt ons naar de mate dat wij geestelijk gegroeid zijn en vertrouwd zijn met zijn Woord en wil. En ook, Gods weg met ons is niet als een treinspoor, maar als een snelweg met verschillende rijvakken. Hij geeft ons ruimte in onze wandel met Hem en Hij kan daar gerust mee omgaan. Hij geeft ons de ruimte om zelf keuzes te maken. Dat houdt het risico in dat we wel eens een verkeerde afrit kunnen nemen (er is gelukkig steeds weer een oprit), maar God bestuurt ons nu eenmaal – en gelukkig – niet als robots.

– Blijf trouw in het danken, eren, aanbidden, gehoorzamen, volgen en dienen van God. Hij is dat waard, in alle omstandigheden. Paulus schreef aan de Tessalonicenzen dat zij zich moesten verblijden, ondanks de moeilijke omstandigheden waarin zij zich bevonden (1 Tess. 5:16). Soms is ons gevoel het daar niet mee eens, dat kan voorkomen. Dan kunnen we onze volharding en onze liefde tonen door het toch te doen. Laat het zwijgen van God geen aanleiding zijn om minder voor Hem te gaan, en meer je eigen weg te gaan.

Slotopmerking

Misschien heeft u wel vragen gesteld, waarop u nooit een antwoord hebt gekregen. De Bijbel kan wel eens een gesloten boek lijken. Misschien heeft u keuzes moeten maken, zonder dat God u een duidelijke aanwijzing heeft gegeven. Het is knap lastig. Maar precies door die worstelingen heen kunt u belangrijke geloofslessen leren. En wees gerust: God blijft niet zwijgen.

Oude Sporen 2011

